

Γνωμοδότηση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής με θέμα «Πρόταση απόφασης του Συμβουλίου σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών»

[COM(2019) 151 final]

(2019/C 282/06)

Εισηγήτρια: η κ. **Ana BONTEA**

Αίτηση γνωμοδότησης	Συμβούλιο της Ευρωπαϊκής Ένωσης, 12.3.2019
Νομική βάση	Άρθρο 148 παράγραφος 2 της Συνθήκης για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης
Αρμόδιο τμήμα	Απασχόληση, κοινωνικές υποθέσεις, δικαιώματα του πολίτη
Υιοθετήθηκε από το τμήμα	5.6.2019
Υιοθετήθηκε από την ολομέλεια	20.6.2019
Σύννοδος ολομέλειας αριθ.	544
Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας (υπέρ/κατά/αποχές)	211/3/10

1. Συμπεράσματα και συστάσεις

1.1. Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τις προηγούμενες διαπιστώσεις και συστάσεις της σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών προκειμένου να αξιοποιηθούν ⁽¹⁾.

1.2. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις ευρωπαϊκές και τις εθνικές δράσεις που έχουν οδηγήσει στην επίτευξη προόδου στον τομέα της απασχόλησης και συνιστά να διατηρηθούν και να αναπτυχθούν περαιτέρω, με σκοπό την προώθηση της οικονομικής και της κοινωνικής βιωσιμότητας, την απόκτηση εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και συνεπώς καλύτερα προετοιμασμένου για τις εξελίξεις —ιδίως τις τεχνολογικές— εργατικού δυναμικού, τη δημιουργία αγορών εργασίας ικανών να ανταποκρίνονται στις οικονομικές μεταβολές, την επίτευξη των στόχων πλήρους απασχόλησης και των στόχων κοινωνικής προόδου, τη μείωση των ανισοτήτων, την προαγωγή ίσων ευκαιριών για όλους, την κοινωνική ένταξη και την καταπολέμηση της φτώχειας, την εξάλειψη των περιφερειακών ανισοτήτων όσον αφορά τις συνθήκες διαβίωσης και εργασίας, καθώς και την ενίσχυση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας και της αποτελεσματικότητας του κοινωνικού διαλόγου.

1.3. Η ΕΟΚΕ επαναβεβαιώνει ότι, κατά την εκπόνηση των πολιτικών ρύθμισης της αγοράς εργασίας και των κοινωνικών δικαιωμάτων, είναι απαραίτητο να συνδυάζονται αρμονικά η ανταγωνιστικότητα, η παραγωγικότητα, η κοινωνική βιωσιμότητα και τα εργασιακά δικαιώματα, καθώς αποτελούν αλληλένδετες συνιστώσες. Σε όλες οι πολιτικές που εφαρμόζονται από τα ευρωπαϊκά, τα εθνικά και τα τοπικά θεσμικά όργανα θα πρέπει να συνεκτιμάται η κατάλληλη ισορροπία μεταξύ της οικονομικής, της κοινωνικής και της περιβαλλοντικής βιωσιμότητας.

1.4. Απαιτούνται πολιτικές και διαρθρωτικές μεταρρυθμίσεις, ούτως ώστε να διευκολυνθούν η δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, η προώθηση της υπεύθυνης επιχειρηματικότητας και η στήριξη της ανάπτυξης των ΜΜΕ και των κοινωνικών επιχειρήσεων.

1.5. Η ΕΟΚΕ υπογραμμίζει τη σημασία της διασφάλισης μιας συμμετοχικής, ισότιμης και υψηλής ποιότητας τεχνικής, επαγγελματικής και τριτοβάθμιας εκπαίδευσης, συμπεριλαμβανομένης της ανώτατης εκπαίδευσης, της εξασφάλισης υψηλού επιπέδου συναφών γνώσεων και δεξιοτήτων προς όφελος της απασχόλησης, των αξιοπρεπών θέσεων εργασίας και της επιχειρηματικότητας, καθώς και της προώθησης ευκαιριών διά βίου μάθησης για όλους.

1.6. Η ορθή λειτουργία του κοινωνικού διαλόγου είναι ζωτικής σημασίας για τη βελτίωση του σχεδιασμού, της υλοποίησης και της παρακολούθησης των μεταρρυθμίσεων ⁽²⁾.

1.7. Η ΕΟΚΕ διατηρεί τις προηγούμενες συστάσεις της για εντατικοποίηση των προσπαθειών με στόχο την εξάλειψη των ανισοτήτων, δεδομένου ότι η ανοδική σύγκλιση συνιστά μια οριζόντια αρχή, η οποία πρέπει να λαμβάνεται υπόψη και να ενσωματώνεται σε όλες τις πολιτικές της Ένωσης.

1.8. Η ΕΟΚΕ επαναδιατυπώνει τα πορίσματα και τις συστάσεις της σχετικά με τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων ⁽³⁾.

⁽¹⁾ ΕΕ C 237 της 6.7.2018, σ. 57.

⁽²⁾ ΕΕ C 159 της 10.5.2019, σ. 1.ΕΕ C 434 της 15.12.2017, σ. 30.

⁽³⁾ ΕΕ C 262 της 25.7.2018, σ. 1.ΕΕ C 81 της 2.3.2018, σ. 145.ΕΕ C 125 της 21.4.2017, σ. 10.

2. Γενικές παρατηρήσεις

2.1. Η πρόταση απόφασης του Συμβουλίου προβλέπει τη διατήρηση εντός του 2019 των τεσσάρων κατευθυντηρίων γραμμών για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών που ορίζονται στο παράρτημα της απόφασης (ΕΕ) 2018/1215 ⁽⁴⁾.

2.2. Στις προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ⁽⁵⁾, η ΕΟΚΕ διατύπωσε συμπεράσματα και συστάσεις σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών, τις οποίες επιθυμεί να επαναλάβει στην παρούσα γνωμοδότηση, προκειμένου να αξιοποιηθούν.

2.3. Η ΕΟΚΕ επικροτεί τις ευρωπαϊκές και εθνικές δράσεις που έχουν οδηγήσει στην επίτευξη προόδου ⁽⁶⁾ και συνιστά να διατηρηθούν και να αναπτυχθούν αυτές οι δράσεις, διασφαλίζοντας παράλληλα τη συνεχή βελτίωση της ποιότητας της απασχόλησης και τη μείωση των ανισοτήτων (δεδομένου ότι εξακολουθούν να υπάρχουν διαφορές μεταξύ κρατών μελών, μεταξύ περιφερειών καθώς και μεταξύ διαφορετικών ομάδων ατόμων στην αγορά εργασίας, ενώ η ανάπτυξη δεν αποφέρει τα ίδια οφέλη σε όλες τις χώρες, τις περιφέρειες και τους πολίτες και ορισμένα κράτη εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν υψηλά επίπεδα ανεργίας, με τα πραγματικά εισοδήματα των νοικοκυριών να βρίσκονται σε χαμηλότερα από τα προ κρίσης επίπεδα, αλλά και υψηλά ποσοστά φτώχειας).

2.4. Για το 2020, τα κράτη μέλη και η Ένωση, σε διαβούλευση με τους κοινωνικούς εταίρους, θα πρέπει να καταβάλλουν προσπάθειες προκειμένου να αναπτύξουν μια νέα, συντονισμένη στρατηγική για την απασχόληση, η οποία να εξασφαλίζει την προώθηση της οικονομικής και της κοινωνικής βιωσιμότητας, την απόκτηση εξειδικευμένου, εκπαιδευμένου και συνεπώς καλύτερα προετοιμασμένου για τις εξελίξεις — ιδίως τις τεχνολογικές— εργατικού δυναμικού, τη δημιουργία αγορών εργασίας ικανών να ανταποκρίνονται άμεσα στην εξέλιξη της οικονομίας, την επίτευξη των στόχων πλήρους απασχόλησης και των στόχων κοινωνικής πρόοδου, τη μείωση των ανισοτήτων, καθώς και την ενίσχυση της λειτουργίας της αγοράς εργασίας και της αποτελεσματικότητας του κοινωνικού διαλόγου.

3. Ειδικές παρατηρήσεις

3.1. Τόνωση της ζήτησης εργατικού δυναμικού και των επενδύσεων

3.1.1. «Όπως καταδεικνύεται στις εκθέσεις ανά χώρα για το 2019, σε όλα τα κράτη μέλη παρατηρούνται εμπόδια για τις επενδύσεις σε διάφορους τομείς πολιτικής». «Ως παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν ο υψηλός διοικητικός και ο ρυθμιστικός φόρτος, η έλλειψη προβλεψιμότητας των ρυθμιστικών πλαισίων, η αποτελεσματικότητα των δικαστικών συστημάτων και η αναποτελεσματικότητα της δημόσιας διοίκησης» ⁽⁷⁾ (οι μεταρρυθμίσεις και οι επενδύσεις απαιτούν επαρκείς διοικητικές και τεχνικές ικανότητες για να επιτύχουν τα κράτη μέλη τα αναμενόμενα αποτελέσματα), περίπλοκες και χρονοβόρες διαδικασίες έγκρισης, αλλά και η έλλειψη δεξιοτήτων λόγω αδυναμιών στα συστήματα εκπαίδευσης και κατάρτισης. Η έλλειψη εξειδικευμένου εργατικού δυναμικού αναφέρεται σε αρκετές εκθέσεις ανά χώρα ως παράγοντας που παρεμποδίζει και καθυστερεί την υλοποίηση των επενδύσεων. Παρά τις πρόσφατες προσπάθειες και την πρόοδο ⁽⁸⁾ που έχει σημειωθεί όσον αφορά ορισμένες ελλείψεις του χρηματοπιστωτικού συστήματος, πρέπει επίσης να επισημανθούν οι δυσκολίες που εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις —ιδίως οι ΜΜΕ— όσον αφορά την πρόσβαση στην επενδυτική χρηματοδότηση ⁽⁹⁾. Όλες αυτές οι αδυναμίες, με σημαντικές διασυνοριακές επιπτώσεις, απαιτούν την ανάληψη κατάλληλης δράσης σε ευρωπαϊκό και σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να καταστεί δυνατό να επανέλθουν η ΕΕ και τα κράτη μέλη της στα προ κρίσης επίπεδα επενδύσεων και να υλοποιηθούν οι στόχοι της στρατηγικής «Ευρώπη 2020» όσον αφορά την Ε & Α των επιχειρήσεων και την κατάρτιση του προσωπικού τους.

3.1.2. Κρίνεται σκόπιμο να υιοθετηθούν καλύτερα στοχευμένες επενδυτικές πολιτικές, σε συνδυασμό με μια καλά σχεδιασμένη σειρά διαρθρωτικών μεταρρυθμίσεων, ούτως ώστε να διευκολυνθούν η δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, η προώθηση της υπεύθυνης επιχειρηματικότητας και της πραγματικής αυτοαπασχόλησης, καθώς και η στήριξη της δημιουργίας και της ανάπτυξης των ΜΜΕ και των κοινωνικών επιχειρήσεων.

3.1.3. Είναι αναγκαία η εφαρμογή μιας συνεκτικής και αποτελεσματικής οριζόντιας ευρωπαϊκής πολιτικής για τις ΜΜΕ, ενώ κρίνεται αναγκαία η μετάβαση από την αρχή «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις» (Think Small First) στην αρχή «Δράσε πρώτα σε μικρή κλίμακα» (Act small first). Η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τις παλαιότερες συστάσεις της ⁽¹⁰⁾, επίσης όσον αφορά τη δημιουργία ενός δείκτη μέτρησης της επιχειρηματικότητας.

⁽⁴⁾ Απόφαση (ΕΕ) 2018/1215 του Συμβουλίου, της 16ης Ιουλίου 2018, σχετικά με τις κατευθυντήριες γραμμές για τις πολιτικές απασχόλησης των κρατών μελών (ΕΕ L 224 της 5.9.2018, σ. 4):

- τόνωση της ζήτησης εργασίας·
- ενίσχυση της προσφοράς εργασίας και βελτίωση της πρόσβασης στην απασχόληση, σε δεξιότητες και σε ικανότητες·
- βελτίωση της λειτουργίας των αγορών εργασίας και της αποτελεσματικότητας του κοινωνικού διαλόγου· και
- προαγωγή των ίσων ευκαιριών για όλους, προώθηση της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας.

⁽⁵⁾ ΕΕ C 332 της 8.10.2015, σ. 68. ΕΕ C 237 της 6.7.2018, σ. 57.

⁽⁶⁾ Ανακοίνωση COM(2019) 150 final: Η Ευρωπαϊκή Ένωση διανύει το έβδομο έτος οικονομικής ανάπτυξης της. Η οικονομική ανάκαμψη συνεχίζεται και έχει θετικό αντίκτυπο στις αγορές εργασίας και στην κοινωνική πρόοδο. Η κατάσταση στην απασχόληση συνεχίζει να βελτιώνεται με τον αριθμό των απασχολούμενων να έχει φτάσει τους 240 εκατομμύρια εργαζόμενους κατά το τέταρτο τρίμηνο του 2018 και το ποσοστό ανεργίας της τάξης του 6,6 % να ανέρχεται στα επίπεδα του 2000. Το 2017 και μόνον, περισσότερα από πέντε εκατομμύρια άτομα απαλλάχθηκαν από τη φτώχεια και τον κοινωνικό αποκλεισμό.

⁽⁷⁾ Ανακοίνωση COM(2019) 150 final — (Προσάρτημα 4)· βλέπε επίσης Ανακοίνωση COM(2019) 500 final.

⁽⁸⁾ Η πρόσβαση των ΜΜΕ και των επιχειρήσεων μεσαίας κεφαλαιοποίησης στη χρηματοδότηση κατά την περίοδο 2014-2020: ευκαιρίες και προκλήσεις (ενημερωτική έκθεση)· ΕΕ C 345 της 13.10.2017, σ. 15. ΕΕ C 197 της 8.6.2018, σ. 1.

⁽⁹⁾ Βλέπε υποσημείωση 8.

⁽¹⁰⁾ COM(2019) 150 final.

3.1.4. Δεδομένων των δημογραφικών τάσεων, η αύξηση της παραγωγικότητας είναι καθοριστικής σημασίας για τη διασφάλιση της μελλοντικής βιώσιμης ανάπτυξης σε όλα τα κράτη μέλη. Η κύρια πρόκληση για τους φορείς χάραξης πολιτικής και τους κοινωνικούς εταίρους συνίσταται στην αύξηση της παραγωγικότητας στην Ευρώπη ⁽¹¹⁾ μέσω πιο στοχευμένων επενδύσεων στο φυσικό και το ανθρώπινο κεφάλαιο, στην αξιοποίηση της τεχνολογικής προόδου στη βιομηχανία και στις υπηρεσίες, μέσω της ενίσχυσης των παραγωγικών επενδύσεων στην καινοτομία, την έρευνα και την ανάπτυξη, σε έργα που εγγυώνται την ανάπτυξη, καθώς και σε φυσικές και σε κοινωνικές υποδομές, όπως τα δίκτυα ΤΠΕ και οι υποδομές φροντίδας. Απαιτούνται μεγαλύτερες προσπάθειες τόσο για την πραγματοποίηση επενδύσεων στη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας όσο και για την αντιμετώπιση της επισφαλούς εργασίας διότι αυτή περιορίζει την παραγωγικότητα.

3.2. Βελτίωση της πρόσβασης σε θέσεις εργασίας, σε δεξιότητες και σε ικανότητες ⁽¹²⁾

3.2.1. Μία από τις κύριες αιτίες ανησυχίας το 2019 είναι η επιβεβαίωση της αναντιστοιχίας μεταξύ των διαρθρωτικών δεξιοτήτων και των απαιτήσεων της αγοράς εργασίας, ενώ οι εταιρείες της ΕΕ αντιμετωπίζουν όλο και περισσότερες δυσκολίες στην πρόσληψη εργαζομένων. Αυτό οφείλεται στην έλλειψη συναφών δεξιοτήτων στην ΕΕ, παράμετρος η οποία αυξάνει όλο και περισσότερο τις πιέσεις στην παραγωγική ικανότητα. Η έλλειψη δεξιοτήτων δεν υφίσταται μόνο στις χώρες με υψηλό ποσοστό απασχολησιμότητας, αλλά και σε εκείνες που παρουσιάζουν αυξημένα επίπεδα ανεργίας, η οποία πλήττει ιδιαίτερα συγκεκριμένους τομείς όπως οι κατασκευές, οι υπηρεσίες ΤΠΕ, η μηχανική και οι χρηματοπιστωτικές υπηρεσίες ⁽¹³⁾. Απαιτείται η ανάληψη δράσεων με ισχυρότερο αντίκτυπο για την αντιμετώπιση της κατάστασης αυτής, μέσα από την κατά προτεραιότητα μεταρρύθμιση των συστημάτων εκπαίδευσης και κατάρτισης στην πλειοψηφία των χωρών, καθώς και με την προώθηση μιας προσέγγισης που θα βασίζεται στα αποτελέσματα στον τομέα της τριτοβάθμιας εκπαίδευσης.

3.2.2. Οι κύριες προτεραιότητες είναι οι εξής: διασφάλιση της ισότητας και των ίσων ευκαιριών, ίση πρόσβαση σε μια ποιοτική εκπαίδευση, σε υψηλό επίπεδο γνώσεων και δεξιοτήτων και δίκαιη κατανομή των μαθησιακών αποτελεσμάτων.

3.2.3. Τα εκπαιδευτικά ιδρύματα και οι εκπαιδευτικοί θα πρέπει να διαθέτουν την υποστήριξη, τους χώρους και τα εργαλεία που απαιτούνται για την ενσωμάτωση των αξιών της δημοκρατίας, της ενεργού συμμετοχής στα κοινά, της κριτικής σκέψης, της ανεκτικότητας και της ειρήνης στο πλαίσιο των προβλημάτων ένταξης των μεταναστών και των προσφύγων, του ακροδεξιού εξτρεμισμού και του λαϊκιστικού εθνικισμού.

3.2.4. Η εύρυθμη λειτουργία της επαγγελματικής εκπαίδευσης και κατάρτισης (ΕΕΚ) που βασίζεται στην εναλλασσόμενη κατάρτιση συμβάλλει στη βελτίωση της απασχόλησης των νέων.

3.2.5. Ο πλήρης ψηφιακός γραμματισμός όλων των εκπαιδευτικών και των μαθητών, καθώς και του συνόλου των πολιτών, συμπεριλαμβανομένων όσων ζουν σε περιθωριοποιημένες περιοχές, απαιτεί επαρκή δημόσια χρηματοδότηση, σύγχρονο τεχνολογικό εξοπλισμό, καθώς και καταρτισμένο τεχνικό προσωπικό.

3.2.6. Η καταπολέμηση των ελλείψεων σε δεξιότητες αποτελεί ένα πολυδιάστατο έργο για το οποίο πρέπει να καταβληθούν περαιτέρω προσπάθειες. Είναι αναγκαίο να ενθαρρυνθούν, σε όλα τα επίπεδα, η δημιουργικότητα, η επιχειρηματικότητα και η κινητικότητα στον τομέα της εκπαίδευσης και της κατάρτισης, καθώς και η διά βίου μάθηση και η ενίσχυση των δεσμών μεταξύ των επιχειρήσεων και των παρόχων εκπαίδευσης. Οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν επίσης να διαδραματίσουν σημαντικό ρόλο στο πλαίσιο αυτό.

3.2.7. Εκτός από την πρόσβαση σε ποιοτική εκπαίδευση και επαγγελματική κατάρτιση, τα άτομα με αναπηρία και άλλες ομάδες ατόμων που βρίσκονται σε μειονεκτική θέση, χρειάζονται στοχευμένα μέτρα και στήριξη για να βελτιώσουν την πρόσβασή τους στην αγορά εργασίας.

3.3. Ενίσχυση της αποτελεσματικότητας του κοινωνικού διαλόγου σε εθνικό και σε ευρωπαϊκό επίπεδο ⁽¹⁴⁾

3.3.1. Ο εύρυθμος κοινωνικός διάλογος αποτελεί βασικό παράγοντα για την επίτευξη των προαναφερθέντων στόχων ανιούσας κοινωνικής σύγκλισης και την απόκτηση πρόσβασης σε ποιοτική απασχόληση, τίτλους και προσόντα, καθώς και για τη βελτίωση του σχεδιασμού και της εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων που απορρέουν από αυτούς τους στόχους, ούτως ώστε να αυξηθεί ο βαθμός ανάληψης ευθύνης.

3.3.2. Η έγκαιρη και ουσιαστική συμμετοχή των κοινωνικών εταίρων καθ' όλη τη διαδικασία του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου είναι απαραίτητη προκειμένου να βελτιωθεί η ενεργός συμμετοχή στη διαμόρφωση των πολιτικών, στοιχείο το οποίο, με τη σειρά του, διευκολύνει την επιτυχή εφαρμογή τους κατά τρόπο που να εξισορροπεί τα συμφέροντα των εργαζομένων και των εργοδοτών. Η συνεργασία μεταξύ των κοινωνικών εταίρων μπορεί να αποτελέσει κινητήρια δύναμη για επιτυχίες, βιώσιμες και χωρίς αποκλεισμούς οικονομικές πολιτικές, αλλά και πολιτικές για την απασχόληση και την κοινωνική ένταξη.

⁽¹¹⁾ Βλέπε υποσημείωση 10.

⁽¹²⁾ SOC/622 (υπό εκπόνηση)- ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 136.ΕΕ C 228 της 5.7.2019, σ.16, ΕΕ C 237 της 6.7.2018, σ. 8.ΕΕ C 81 της 2.3.2018, σ. 167.ΕΕ C 13 της 15.1.2016, σ. 57.ΕΕ C 161 της 6.6. 2013, σ. 67.

⁽¹³⁾ Βλέπε μελέτη που δρομολόγησε η ΕΟΚΕ με θέμα «Αναντιστοιχίες δεξιοτήτων», 2018.

⁽¹⁴⁾ ΕΕ C 159 της 10.5.2019, σ. 1.ΕΕ C 434 της 15.12.2017, σ. 30.

3.3.3. Οι κοινωνικοί εταίροι μπορούν να επιτύχουν καινοτόμες λύσεις προκειμένου να αντιμετωπίσουν τις κοινωνικές εξελίξεις και τις εξελίξεις στην αγορά εργασίας, τη δημογραφική αλλαγή, την ψηφιοποίηση και τις επιπτώσεις της παγκοσμιοποίησης. Το εθνικό και το ευρωπαϊκό νομοθετικό πλαίσιο πρέπει να παρέχουν χώρο για τις καινοτομίες σε εταιρικό, σε τομεακό και σε εθνικό επίπεδο, προκειμένου να τονωθεί η ανάπτυξη των κοινωνικών εταιρών. Το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο (ΕΚΤ) διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην παροχή στήριξης για την ανάπτυξη ικανοτήτων των κοινωνικών εταιρών, όπως επιβεβαιώνεται στην τετραμερή δήλωση με τίτλο «Μια νέα αρχή για τον κοινωνικό διάλογο» (2016). Η ΕΟΚΕ ενθαρρύνει την Επιτροπή και τα κράτη μέλη να μεριμνήσουν για την εφαρμογή των συστάσεων των κοινωνικών εταιρών (15).

3.3.4. Η συμμετοχή των κοινωνικών εταιρών στο Ευρωπαϊκό Εξάμηνο απαιτεί επίσης πρόσθετη στήριξη για την ανάπτυξη ικανοτήτων, ούτως ώστε να είναι σε θέση να συμβάλλουν στις διάφορες φάσεις της διαδικασίας, συμπεριλαμβανομένου του σταδίου εφαρμογής των μεταρρυθμίσεων. Ομοίως, η ενίσχυση των ικανοτήτων των κοινωνικών εταιρών είναι καθοριστικής σημασίας σε ορισμένες χώρες προκειμένου να επιτευχθεί η μεταφορά των αποτελεσμάτων του ευρωπαϊκού κοινωνικού διαλόγου.

3.3.5. Όπως επισημαίνεται στις εκθέσεις ανά χώρα του 2019, η θετική εξέλιξη σε ορισμένα κράτη μέλη έρχεται σε αντίθεση με τις δυσκολίες που σημειώνονται σε άλλα κράτη μέλη. Σε ορισμένα κράτη μέλη, η συμμετοχή των κοινωνικών εταιρών σε εθνικό επίπεδο είναι ουσιαστικά περιορισμένη. Οι διαβουλεύσεις με τους κοινωνικούς εταίρους θα πρέπει να είναι υποχρεωτική.

3.3.6. Ο κοινωνικός διάλογος θα πρέπει να διαδραματίζει σημαντικότερο ρόλο στον σχεδιασμό, την υλοποίηση και την παρακολούθηση των μεταρρυθμίσεων. Θα πρέπει να ληφθούν υπόψη οι συμφωνίες των κοινωνικών εταιρών, στις οποίες προσδιορίζονται οι επείγουσες προκλήσεις και οι υπεύθυνοι χάραξης πολιτικής με στόχο τη βελτίωση των αγορών εργασίας, καθώς και οι εκθέσεις ανά χώρα και ο κοινωνικός πίνακας αποτελεσμάτων.

3.4. Προαγωγή των ίσων ευκαιριών για όλους, πρόωξη της κοινωνικής ένταξης και καταπολέμηση της φτώχειας (16)

3.4.1. Η ΕΟΚΕ επαναβεβαιώνει ότι, κατά την εκπόνηση των πολιτικών ρύθμισης της αγοράς εργασίας και των κοινωνικών δικαιωμάτων, είναι απαραίτητο να συνδυάζονται αρμονικά η ανταγωνιστικότητα, η παραγωγικότητα, η κοινωνική βιωσιμότητα και τα εργασιακά δικαιώματα, καθότι αποτελούν αλληλένδετες συνιστώσες. Όλοι οι ενδιαφερόμενοι φορείς θα πρέπει να αναλάβουν τη δέσμευση να ενθαρρύνουν τη θετική ανάπτυξη της ένταξης και, συγχρόνως, να διαμορφώσουν ένα ευνοϊκό κλίμα για την επιχειρηματική κοινότητα, προκειμένου να δημιουργηθούν περισσότερες και καλύτερες θέσεις εργασίας. Ο μόνος τρόπος για να οικοδομηθούν πιο δίκαιες κοινωνίες είναι να δημιουργηθεί μια χωρίς αποκλεισμούς βιώσιμη οικονομική ανάπτυξη και απασχόληση με στόχο να διασφαλιστεί ότι οι άνθρωποι θα έχουν αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας, επαρκείς αμοιβές και συντάξεις και θα μπορούν να ασκούν τα δικαιώματά τους.

3.4.2. Παρά τη βελτίωση της κατάστασης σε ολόκληρη την Ευρώπη, εξακολουθούν να υφίστανται διαφορές μεταξύ των κρατών μελών, μεταξύ περιφερειών και μεταξύ διαφορετικών ομάδων πολιτών στην αγορά εργασίας. Η ανάπτυξη δεν ωφελεί στον ίδιο βαθμό όλες τις χώρες, τις περιφέρειες και τους πολίτες. Ορισμένα κράτη μέλη εξακολουθούν να εμφανίζουν υψηλή ανεργία, πραγματικό εισόδημα των νοικοκυριών χαμηλότερο από τα προ κρίσης επίπεδα και υψηλά ποσοστά φτώχειας. Οι περιφερειακές διαφορές παραμένουν μεγάλες και αυξάνονται σε ορισμένα κράτη μέλη.

3.4.3. Οι ειδικές ανά χώρα συστάσεις (17) μπορούν να διαδραματίσουν καίριο ρόλο στην αύξηση της αποτελεσματικότητας των κατευθυντήριων γραμμών για την απασχόληση και του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, καθότι παρέχουν μια σημαντική ευκαιρία διαμόρφωσης των εθνικών πολιτικών σύμφωνα με τις κατευθυντήριες γραμμές και τις αρχές του πυλώνα, με σκοπό την επίτευξη κοινών αποτελεσμάτων, ενώ συγχρόνως θα πρέπει να επιδιώκουν τη μείωση αυτών των διαφορών και την αύξηση των πόρων που διοχετεύονται για την υλοποίηση αυτού του στόχου.

3.4.4. Σε ορισμένα κράτη μέλη τα ποσοστά ανεργίας δεν έχουν υποχωρήσει πλήρως στα προ της κρίσης επίπεδα και παραμένουν ακόμη πάνω από το 10 %. Σε ορισμένες χώρες, η κατάσταση των νέων εξακολουθεί να συνιστά πρόκληση: τα υψηλά ποσοστά των νέων εκτός απασχόλησης, εκπαίδευσης ή κατάρτισης εγείρουν ανησυχίες όσον αφορά την επαγγελματική τους ενσωμάτωση στο παρόν και στο μέλλον (18). Σε άλλες χώρες, η αύξηση των ελλείψεων σε εργατικό δυναμικό δημιουργεί εμπόδια για την περαιτέρω ανάπτυξη.

3.4.5. Συνολικά, παρά τα αυξανόμενα ποσοστά απασχόλησης μεταξύ των γυναικών, εξακολουθούν να υφίστανται διαφορές μεταξύ των φύλων ως προς τα ποσοστά απασχόλησης, οι οποίες οδηγούν σε μισθολογικές διαφορές (19). Τα άτομα με χαμηλό επίπεδο προσόντων και τα άτομα που προέρχονται από οικογένειες μεταναστών, ιδίως, αντιμετωπίζουν δυσκολίες στην εξεύρεση μιας θέσης εργασίας (20). Επίσης, τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να βρίσκονται σε μειονεκτική θέση (21). Επιπλέον, παρατηρούνται σημαντικές περιφερειακές διαφορές ως προς τα αποτελέσματα στην αγορά εργασίας σε πολλά κράτη μέλη. Οι δημογραφικές αλλαγές και οι τεχνολογικές εξελίξεις αλλάζουν την όψη των ευρωπαϊκών αγορών εργασίας. Τα προβλήματα αυτά θα πρέπει να αντιμετωπιστούν μέσω νομοθετικών και διοικητικών μέτρων και με τη συνεργασία μεταξύ των αρμόδιων θεσμικών οργάνων και των κοινωνικών εταιρών.

(15) Δήλωση της Προεδρίας του Συμβουλίου της Ευρωπαϊκής Ένωσης, της Ευρωπαϊκής Επιτροπής και των Ευρωπαίων κοινωνικών εταιρών με θέμα «Μια νέα αρχή για τον κοινωνικό διάλογο», 2016.

(16) ΕΕ C 367 της 10.10.2018, σ. 15. ΕΕ C 237 της 6.7.2018, σ. 1. ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 135. SOC/620 (υπό εκπόνηση)· ΕΕ C 228 της 5.7.2019, σ. 7.

(17) Συστάσεις ανά χώρα.

(18) ΕΕ C 62 της 15.2.2019, σ. 142.

(19) SOC/610 (ΕΕ C 240 της 16.7.2019, σ. 3)· ΕΕ C 110 της 22.3.2018, σ. 26. ΕΕ C 440 της 6.12.2018, σ. 37. ΕΕ C 262 της 25.7.2018, σ. 101. ΕΕ C 110 της 22.3.2019, σ. 20.

(20) Το κόστος της μη μετανάστευσης και της μη ένταξης (ενημερωτική έκθεση)· ΕΕ C 264 της 20.7.2016, σ. 19. ΕΕ C 71 της 24.2.2016, σ. 46.

(21) ΕΕ C 34 της 2.2.2017, σ. 15. ΕΕ C 367 της 10.10.2018, σ. 20. SOC/616 (υπό εκπόνηση).

3.5. Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων

3.5.1. Ο ευρωπαϊκός πυλώνας κοινωνικών δικαιωμάτων είναι θεμελιώδους σημασίας για τη βελτίωση των εργασιακών και των μισθολογικών συνθηκών και των συστημάτων κοινωνικής ασφάλειας στην Ευρώπη, με μέλημα την ισορροπία μεταξύ επαγγελματικής και προσωπικής ζωής, την αναβάθμιση των κοινωνικών προτύπων και τη σύγκλιση μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ — συμπεριλαμβανομένων των συλλογικών διαπραγματεύσεων και της πρόσβασης στις κοινωνικές υπηρεσίες. Όσον αφορά τον ευρωπαϊκό πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων, η ΕΟΚΕ επαναλαμβάνει τα πορίσματα και τις συστάσεις που έχει διατυπώσει σε προηγούμενες γνωμοδοτήσεις της ⁽²²⁾.

3.5.2. Στις εκθέσεις ανά χώρα για το 2019 δίδεται ιδιαίτερη προσοχή στον τρόπο με τον οποίο τα κράτη μέλη καλύπτουν τις διαστάσεις του ευρωπαϊκού πυλώνα κοινωνικών δικαιωμάτων. Η υλοποίηση του Πυλώνα αποτελεί πυξίδα για την επίτευξη δίκαιης και βιώσιμης ανάπτυξης χωρίς αποκλεισμούς.

3.5.3. Το μέλλον της αγοράς εργασίας θα πρέπει να αποτελέσει βασική προτεραιότητα στις συζητήσεις για τον πυλώνα, προκειμένου να αντιμετωπιστούν οι σημαντικές αλλαγές που συντελούνται σε αυτόν τον τομέα, ενώ, ταυτόχρονα, απαιτείται μια συνεκτική ευρωπαϊκή στρατηγική για την απασχόληση που να καλύπτει τα ακόλουθα θέματα:

- τις επενδύσεις και την καινοτομία
- την απασχόληση και τη δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας
- τις δίκαιες συνθήκες εργασίας για όλους
- τη δίκαιη και ομαλή μετάβαση με τη στήριξη ενεργών πολιτικών για την αγορά εργασίας
- τη συμμετοχή όλων των ενδιαφερομένων μερών, ιδίως των κοινωνικών εταίρων.

3.5.4. Όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη θα πρέπει να συνεργαστούν προκειμένου να διασφαλίσουν ότι το μέλλον της εργασίας θα είναι δίκαιο και χωρίς αποκλεισμούς, θα προσφέρει ευκαιρίες απασχόλησης σε όλους και θα ευνοεί την κοινωνική πρόοδο και θα προάγει ένα εξειδικευμένο και πρόθυμο εργατικό δυναμικό με αξιοπρεπή εισοδήματα και πρόσβαση σε ποιοτική απασχόληση.

3.5.5. Εντούτοις, δεν μπορούν να υπάρξουν βελτιώσεις χωρίς την κατάλληλη χρηματοδότηση: η αποτελεσματική εφαρμογή του πυλώνα στα κράτη μέλη θα είναι δυνατή μόνον εάν τα κράτη μέλη διαθέτουν επαρκείς οικονομικούς πόρους για να επενδύσουν σε κοινωνικές πολιτικές και, ως εκ τούτου, να διαμορφώσουν τα δικαιώματα και τις αρχές σε συγκεκριμένες πρωτοβουλίες πολιτικής. Συνεπώς, μηχανισμοί όπως το Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο, το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων, και άλλα, πρέπει να λειτουργήσουν ουσιαστικά.

3.6. Κονδύλια της ΕΕ ⁽²³⁾

3.6.1. Η ΕΟΚΕ επικροτεί την πρόθεση που διατυπώνεται στο σχέδιο κανονισμού για το ΕΚΤ + να ενισχυθεί η σύνδεση μεταξύ του ΕΚΤ και της διαδικασίας του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου, ιδίως όσον αφορά την εφαρμογή των ειδικών ανά χώρα συστάσεων.

3.6.2. Για ορισμένα κράτη μέλη, τα κονδύλια της ΕΕ αντιπροσωπεύουν σημαντικό μέρος των δημοσίων επενδύσεών τους. Μια καλύτερη ευθυγράμμιση των κονδυλίων της ΕΕ με την ανάλυση και τις συστάσεις του Ευρωπαϊκού Εξαμήνου αναμένεται να βελτιώσει τα αποτελέσματα και να ενισχύσει τον αντίκτυπο της χρηματοδότησης της πολιτικής για τη συνοχή.

3.6.3. Το Ευρωπαϊκό Ταμείο Στρατηγικών Επενδύσεων και τα Ευρωπαϊκά Διαρθρωτικά και Επενδυτικά Ταμεία θα πρέπει να είναι σχεδιασμένα ώστε να διαδραματίζουν καθοριστικό ρόλο στη δημιουργία θέσεων εργασίας και ανάπτυξης και στην προώθηση της εδαφικής και κοινωνικής συνοχής. Η ΕΟΚΕ είναι της γνώμης ότι είναι απαραίτητη μια αποτελεσματικότερη και αποδοτικότερη χρήση αυτών των κονδυλίων και ότι θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη μακροπρόθεσμη επένδυση της ΕΕ σε υψηλής ποιότητας κοινωνικές υποδομές και υπηρεσίες, μεταξύ άλλων μέσω του Ευρωπαϊκού Ταμείου Στρατηγικών Επενδύσεων και της Ευρωπαϊκής Τράπεζας Επενδύσεων, καθώς και να συνδυαστεί με την εφαρμογή του πυλώνα.

3.7. Ψηφιοποίηση

3.7.1. Η ΕΟΚΕ έχει εξετάσει, σε πολυάριθμες γνωμοδοτήσεις της, το φαινόμενο της ψηφιοποίησης και τις επιπτώσεις της στην οργάνωση της εργασίας και της απασχόλησης ⁽²⁴⁾.

⁽²²⁾ EE C 125 της 21.4.2017, σ. 10. EE C 81 της 2.3.2018, σ. 145. SOC/614 (υπό εκπόνηση).

⁽²³⁾ EE C 62 της 15.2.2019, σ. 165.

⁽²⁴⁾ EE C 237 της 6.7.2018, σ. 8. EE C 129 της 11.4.2018, σ. 7. EE C 237 της 6.7.2018, σ. 1. EE C 434 της 15.12.2017, σ. 36. EE C 434 της 15.12.2017, σ. 30. EE C 173 της 31.5.2017, σ. 45. EE C 303 της 19.8.2016, σ. 54. EE C 13 της 15.1.2016, σ. 161. EE C 128 της 18.5.2010, σ. 74. SOC/622 (υπό εκπόνηση).

3.7.2. Η τέταρτη βιομηχανική επανάσταση θα επιφέρει σημαντικές αλλαγές στις εξελίξεις που καταγράφονται σε τομείς όπως η γενετική, η τεχνητή νοημοσύνη, η ρομποτική, η νανοτεχνολογία, η τεχνολογία 3D, η βιοτεχνολογία κ.λπ., με στόχο τα πρότυπα κατανάλωσης, παραγωγής και απασχόλησης, τα οποία συνεπάγονται σημαντικές προκλήσεις που απαιτούν προορατική προσαρμογή εκ μέρους των επιχειρήσεων, των αρχών και των πολιτών. Ταυτόχρονα με την τεχνολογική επανάσταση υπάρχει ένα σύνολο κοινωνικοοικονομικών, γεωπολιτικών και δημογραφικών παραγόντων μεταβολών με μεγαλύτερο αντίκτυπο, καθένas από τους οποίους αλληλεπιδρά προς πολλαπλές κατευθύνσεις και εντατικοποιείται. Στον βαθμό στον οποίο το σύνολο της βιομηχανίας προσαρμόζεται, τα περισσότερα επαγγέλματα υφίστανται ριζικό μετασχηματισμό.

3.7.3. Ενώ ορισμένες θέσεις εργασίας απειλούνται να χαθούν και άλλες αναπτύσσονται με ταχείς ρυθμούς, στις υφιστάμενες θέσεις εργασίας καταγράφονται μεταβολές στις δεξιότητες που απαιτούνται. Απαιτούνται ειδικά μέτρα για την έλλειψη δεξιοτήτων, τη μαζική ανεργία και την αύξηση των ανισοτήτων, ενώ συγχρόνως είναι αναγκαίες η επανακατάρτιση και η βελτίωση των επαγγελματικών προσόντων, η προορατική προσέγγιση της διά βίου μάθησης, συνοδευόμενη από κατάλληλα κίνητρα και διευκολύνσεις αλλά και πολυτομεακές συμπράξεις.

3.7.4. Μια καλύτερη κατανόηση της μεταβαλλόμενης φύσης της εργασίας και των εργασιακών σχέσεων στην ψηφιακή εποχή θα πρέπει να οδηγήσει σε μια αποτελεσματικότερη πολιτική της ΕΕ για την απασχόληση.

3.7.5. Θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στη διά βίου κατάρτιση, την επανεκπαίδευση και την αναβάθμιση των δεξιοτήτων, προκειμένου να εξασφαλιστεί ότι όλοι μπορούν να αποκτήσουν θέσεις εργασίας στο παγκοσμιοποιημένο περιβάλλον της εργασίας υψηλής τεχνολογίας καθώς και πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες ενίοτε ζωτικής σημασίας.

3.7.6. Στην ψηφιακή εποχή είναι απαραίτητο να διασφαλιστεί η πρόσβαση στο διαδίκτυο και να παρασχεθεί κατάρτιση στο πεδίο των ψηφιακών δεξιοτήτων σε όλους όσοι εκτίθενται σε κινδύνους, παρέχοντας σε αυτά τα άτομα τη δυνατότητα να ασκούν τα δικαιώματά τους και να έχουν πρόσβαση στις κοινωνικές υπηρεσίες, ειδικά στις βασικές.

3.7.7. Οι νέες ανισότητες και οι κοινωνικοί κίνδυνοι στην ψηφιακή εποχή θα μπορούσαν να προέλθουν και από το φαινόμενο του ψηφιακού αποκλεισμού ορισμένων ομάδων πολιτών που δεν διαθέτουν τις αναγκαίες ηλεκτρονικές δεξιότητες και τον βασικό ψηφιακό γραμματισμό για την πρόσβαση σε πληροφορίες και υπηρεσίες, ορισμένες εκ των οποίων είναι ζωτικής σημασίας.

Βρυξέλλες, 20 Ιουνίου 2019.

Ο Πρόεδρος
της Ευρωπαϊκής Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής
Luca JAHIER

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

Το ακόλουθο σημείο της γνωμοδότησης του τμήματος τροποποιήθηκε μέσω των τροπολογιών που υιοθέτησε η Ολομέλεια, αλλά συγκέντρωσε στην αρχική του μορφή περισσότερο από το ένα τέταρτο των ψήφων (άρθρο 59 παράγραφος 4 του Εσωτερικού Κανονισμού):

1.4. Απαιτούνται διαρθρωτικές πολιτικές και μεταρρυθμίσεις με τις οποίες να διευκολύνονται η δημιουργία ποιοτικών θέσεων εργασίας, η προώθηση της υπεύθυνης επιχειρηματικότητας, η ανάπτυξη των ΜΜΕ και των κοινωνικών επιχειρήσεων και η μετάβαση από την αρχή «Προτεραιότητα στις μικρές επιχειρήσεις» (Think Small First) στην αρχή «Δράσε πρώτα σε μικρή κλίμακα» (Act small first).

Αποτέλεσμα της ψηφοφορίας:

Ψήφοι υπέρ: 117

Ψήφοι κατά: 86

Αποχές: 15
